

Turning Points and Continuity: The Changing Roles of Performance in Society 1880-1925

Project start: 2014

SUMMARY

The project aims to revisit and re-interpret a period celebrated as the breakthrough of modern theatre. Using extensive archival work and historiographical and socio-economic analyses, the researchers will investigate the performance practices in Sweden that have become marginalized in the historical narratives, for example operetta, variety dancing, and comedies written by women playwrights. This approach looks appreciatively at the many aesthetic layers that worked in tandem with the emergence of the early avant-garde. The seven research topics address the agency of individual artists in relation to structural conditions of performance. Studies will focus how artists navigated in the changing theatre system, and how their cultural capital was used in furthering their careers, for example in negotiations about careers and contracts, and in relation to shifts in the labour market. The projects will interpret unused source material; such as private correspondence, contracts, audio visual material, scripts, drawings and fashion magazines. The research thus aims to put an emphasis on the historiography of a period. With the inclusion of all the completed contributions, it will be possible to re-conceptualize the picture of a performance culture and its functions in the Swedish public sphere. Consequently, from behind the image of innovations and aesthetic turning points there appears a long tradition of popular performance styles existing side-by-side with the avant-garde.

POPULÄRVETENSKAPLIG RUBRIK OCH BESKRIVNING

Svenska teaterhistorier har betonat perioden 1880-1925 som den moderna teaterns genombrott, då teatern fick en sann konstnärlig inriktning. Den bilden markeras av det manliga regissörsgeniets intåg på teaterfältet och har även setts som en del av den samtida teaterutvecklingen i Europa. Därmed har tidsperioden blivit fast förankrad i teaterhistorien men nu har tidpunkten kommit för att se den i ett nytt perspektiv och lyfta fram genrer och hantverk som tidigare har varit negligerade. Det är dags att inkludera dem i vårt kulturarv. Forskningsprojektet 'brytpunkter och kontinuitet' vill lyfta fram växelspelet mellan denna förnyelse och en levande traditions- och kunskapsöverföring. Populär- och högkultur visar sig inte ha varit så åtskilda som tidigare historieskrivning hävdade utan sammanblandades på en rad olika sätt. Teaterskådespelarna kunde exempelvis fortsätta att utveckla sin stjärnstatus genom att arbeta på helt olika scener, spela in filmer och de kunde även utnyttja massmedierna i sina karriärbyggen. Dansare, utbildade på operascener i den klassiska baletten, gjorde succé inom varietén. Sångare växlade under sina karriärer mellan opera och operetter. Med den utgångspunkten krävs att arkivmaterialet från tiden undersöks på ett nytt sätt och att tidigare oanvänt källmaterial tas i anspråk. En grupp om sju forskare från olika ämnesområden kommer

under professor Lena Hammergrens ledning att arbeta med olika delprojekt som alla tar utgångspunkt i detaljerade arkivstudier. Hammergren, teater- och dansvetenskap, Stockholms universitet, undersöker hur svenska dansare såväl som utländska gästartister rör sig mellan hög- och populärkultur och därmed kan företräda både den innovativa, moderna dansen och den kommersiella varietén. Lovisa Näslund, Handelshögskolan i Stockholm, analyserar teaterns organisatoriska förutsättningar, exempelvis när makten skiftade från skådespelarna till regissörerna, och hur de offentliga subventionerna möjliggjorde att teatrarna tog mindre hänsyn till teaterpubliken. Rikard Hoogland, teater- och dansvetenskap, Stockholms universitet, följer ett antal skådespelare (som Harriet Bosse) och regissörer (som August och Per Lindberg) och hur de navigerar i ett föränderligt teaterlandskap. Birgitta Johansson, litteratur- och teaterstudier, Göteborgs universitet, undersöker de kvinnliga dramatikererna mellan 1890-1910. Vilka genrer skrev de i, vilka scener spelades de på, hur bedömde kritikerna deras dramatik och hur förändrades det under tidsperioden? Mikael Strömberg, teater- och dansvetenskap, Stockholms universitet, tar utgångspunkt i operetten, en genre som tillhörde en av de mest populära och som spelades på allt från Kungliga operan i Stockholm till resande teatersällskap. Han undersöker operettartisters biografier för att klarlägga hur de rörde sig mellan genrerna. Det perspektivet ger anledning att ifrågasätta det traditionella motsatsparet opera och teater. Astrid von Rosen, konst- och bildvetenskap, Göteborgs universitet, konstaterar att dansen ofta blir betraktad som en marginaliserad konstform och kulturarv. Genom att se på dansen på ett nytt sätt kan den emellertid ge kompletterande och överraskande ingångar till och perspektiv på en stads kulturarv. Med en sådan utgångspunkt måste tidigare uppdelningar i genrer och gränsen mellan hög- och populärkultur brytas upp. Professor em. i teatervetenskap Willmar Sauter, Stockholms universitet, fokuserar hur den svenska teaterhistorien har skrivits och den vikt denna tidsperiod har fått både i svenska och europeiska översiktsverk. Med etthistoriografiskt perspektiv kommer perioden mellan 1880 och 1925 att beskrivas och tolkas på ett nytt sätt och spänningsfältet mellan innovationer och tradition kommer att se annorlunda ut. Projektets medlemmar kommer att arrangera en internationell konferens med fokus på nya former av arkivstudier. Målsättningen är att forskningen ska publiceras i ett par antologier och ges internationell spridning genom artiklar i vetenskapliga tidskrifter.